

Горіховська А.В.
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник: канд. с-г. наук, асистент Кушнірук Т. М.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Недосконалість державного регулювання процесом землекористування створила низку взаємовиключних інтересів і мотивацій землекористувачів щодо раціонального використання земельних ресурсів, а земельна власність стала предметом зіткнення індивідуальних та групових, а також регіональних і загальнонаціональних інтересів. Особливо гостро впливають проблеми економічних, екологічних та соціальних факторів на характер і напрям сільськогосподарського землекористування, оцінки ефективності використання земель в умовах трансформації земельних відносин, та охорони земель.

Із 60 млн гектарів загальної площі України – 69% припадає на сільськогосподарські угіддя, які за якісним складом та рівнем біопродуктивності не мають рівних у світі. Частка земельних ресурсів у складі продуктивних сил держави становить понад 40 %. У ресурсній забезпеченості сільськогосподарського виробництва земля становить 40-44%, трудові ресурси займають 38-39%, основні виробничі фонди та оборотні засоби – 20-21 %. За даними ННЦ (Національний Науковий Центр) «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського», основна база землеробства України розміщується на чорноземах та ґрунтах чорноземного типу, які становлять 60% площі орних земель. У складі сільгоспугідь зосереджено основну частку особливо цінних земель (36,7% від їх загальної площі), у тому числі орних земель – 44 % від загальної площі ріллі. В Україні до сільського господарства залучено більш як 92% її території. В останні роки погіршився екологічний стан сільгоспугідь. Одним із головних чинників деградації земель в Україні є ерозія

ґрунтів. Загальна площа сільськогосподарських угідь, які зазнали впливу водної ерозії, становить 13 млн га, в тому числі 10 млн га орних земель, а вітрової ерозії піддається більше 6 млн га. Структурна та екологічна незбалансованість земельного фонду суттєво погіршує ефективність використання та охорони земель. У складі сільгоспугідь частка ріллі в середньому по Україні становить 78,0%. Найвищий рівень розораності сільгоспугідь у Херсонській області – 90,2%, Черкаській – 87,6, Кіровоградській – 86,4%, а найменший – в Закарпатській – 44,3%, Івано-Франківській – 60,3 та Львівській – 62,9% областях [1].

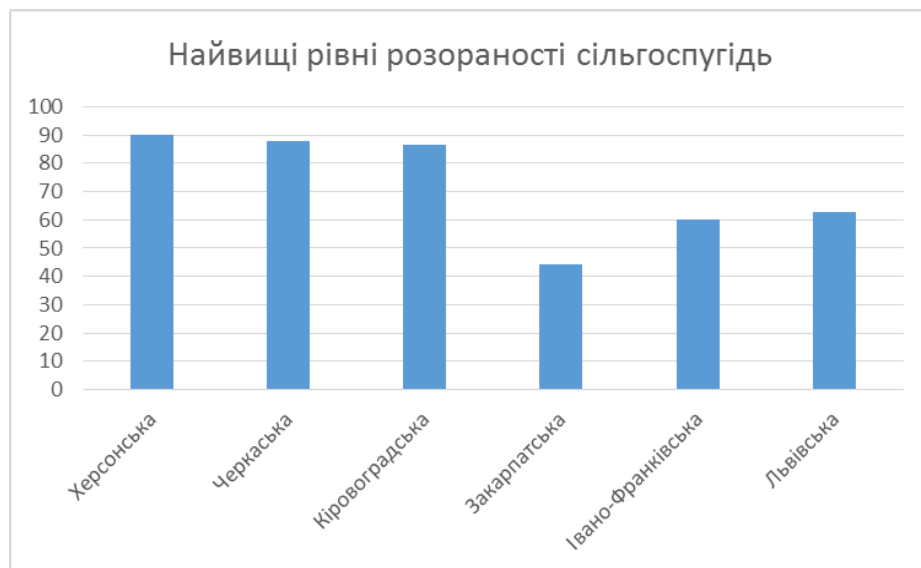


Рис. 1. Розораність сільгоспугідь

Комплексний характер поняття «інвестиції» дає змогу розглядати «земельні інвестиції» як соціально-економічну категорію. Інвестиції (лат. *investio* – одягаю) – довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою привласнення прибутку [2]. Необхідність виконання земельними інвестиціями однієї або декількох функцій. У разі формування і розвитку вторинного земельного ринку збільшуватиметься кількість землевласників, тобто землеволодіння стане частиною інвестиційного процесу.

Одним із головних завдань сучасного етапу земельної реформи визнано перехід від кадастрового обліку земельних ділянок до кадастрового обліку

об'єктів нерухомого майна та створення єдиного кадастру нерухомості. Економічні принципи оцінки землі умовно можна поділити на три групи. Першу групу утворюють принципи, засновані на уявленнях потенційних земельних власників, другу – принципи, обумовлені процесом використання землі; третю – принципи, які відображають дію ринкового середовища. Землекористування – система господарського та іншого використання землі, що склалась у країні під дією об'єктивних чинників або запроваджена державою. Мета землекористування – отримання найвищої користі, найвищого ефекту від землі за дотримання вимог її збереження й поліпшення. Система раціонального землекористування передбачає виробничий (корисний, ефективний), ресурсозберігаючий, відтворювальний і природоохоронний аспекти [3].

Земельна реформа, яка здійснюється в Україні, спрямована на перебудову відносин землекористування, ліквідацію державної монополії земельної власності, відновлення приватної власності на землю, створення нових господарських формувань. Вона являє собою комплекс правових, економічних, технічних і організаційних заходів, здійснення якого забезпечує вдосконалення земельних відносин, перехід до нового земельного устрою, формування і розвиток ринку землі. Трансформація земельних відносин призвела до створення нової структури землекористування, яка не враховує змін та впливу на навколишнє природне середовище. Наступною категорією, що характеризує земельні відносини, є розпорядження. Розпорядження є привілеєм власника, що дозволяє йому відчужувати ділянку землі, що належить йому, а також передавати її в тимчасове користування іншій особі, віддавати в заставу, дарувати, передавати в спадщину і т. д. Основною категорією, що відбиває і характеризує економічну систему країни в цілому, є власність та право власності на землю.

Список використаних джерел

1. Формування ринку земель в Україні / В.П. Галушко, Ю.Д. Білик, А.С. Даниленко та ін.; за ред.. А.С. Даниленка, Ю.Д. Білик. 2-ге вид. Київ : Урожай, 2006. 277 с.

2. Основи інвестиційно-іноваційної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Федоренко, Д. В. Степанов, М. П. Денисенко та ін.; за наук. ред. В. Г. Федоренко. Київ : Алерта, 2004. 431 с.

3. Добряк Д.С., Тихонов А.Г., Гребенюк Н.В. Теоретичні засади сталого розвитку землекористування у сільському господарстві. Київ : Урожай, 2004. 136 с.

Горюнова Т.П

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник д-р екон. наук., професор Ясінецька І.А.

*Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ТА ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ

За сучасних умов господарювання питання ефективності функціонування підприємств не втрачає своєї актуальності, а все більше загострюється, саме тому у системі заходів, спрямованих на підвищення роботи підприємства, важливе місце належить питанням ефективного використання землі. Економічна ефективність досить складна й багатозначна категорія, наповнена специфічним соціально-економічним змістом при кожному способі виробництва, який і формує свій особливий підхід до її визначення. Проблема визначення ефективності є складною як в теоретичному, так і практичному плані.

Забезпечення ефективності аграрного виробництва, дослідження основних складових, які її формують, завжди були нагальною проблемою і є такою в сьгоднішніх умовах глибокої суспільно-політичної кризи, дуже високої вартості ресурсів та низької платоспроможності товаровиробників сільськогосподарської продукції. Питання ефективності аграрного виробництва досліджували в своїх роботах П. Т. Саблук, В. Я. Месель-